

בעזרת השם יתברך

פרק י"ח

• משפטים •

בפרק הזה יבואר:

העונש הגדול בעולם הזה על שנהנה מגניבות וגזילות ואיסורים, שעל ידי זה הבנים יוצאים לא עלינו לתרבות רעה, חס ושלוש - מעשה גדול שהי בק"ק צפת, ברוח שנכנס לאשה והיו שם קרוב למאה אנשים - העונש הגדול באחד שמתו לו בניו רק בגלל שבירך ברכת המזון בלי בגדים, וכשתיקן מעוותו ריחם עליו ה' וזכה לבנים חיים - הרוח מגלה עוונות שעשה בחייו.

תוכן הענינים

של פרק י"ח

- א. העונש הגדול בעולם הזה על שנהנה מגניבות וגזילות ואיסורים, שעל ידי זה הבנים יוצאים לא עלינו לתרבות רעה, חם ושלום. ה.....
- ב. העונש הגדול באחד שמתו לו בניו רק בגלל שבירך ברכת המזון בלי בגדים, וכשתיקן מעוותו ריחם עליו ה' וזכה לבנים חיים. ז.....
- ג. סיפורים נוראים - מספר שער הגלגולים. ט.....
- ד. מעשה גדול שהי' בק"ק צפת, ברוח שנכנס לאשה והיו שם קרוב למאה אנשים. ט.....
- ה. ענין עשן אש וגפריית. י.....
- ו. הרוח מגלה עוונות שעשה בחייו. יב.....
- ז. עוד מעשה נורא ברוח שנכנס בכחור. יז.....
- ח. מעשה נורא שאירע בצפת. יט.....

פרק י"ח

העונש הגדול בעולם הזה על שנהנה מגניבות וגזילות ואיסורים, שעל ידי זה הבנים יוצאים לא עלינו לתרבות רעה, חס ושלוש.

בספר בנין דוד להגאון הצדיק מאוהעל זצ"ל כתב^א: שאנו רואים חסידים ואנשי מעשה ובניהם סרו מדרך השם יתברך, דיש לנו ב' סוגי מצוות, מצוות שבין אדם למקום ומצוות שבין אדם לחבירו, להיות נושא ונותן באמונה ושלא להנות מממון של אחרים, דאם נהנה מממון של אחרים לגזל יחשב ואזי הבנים נתפטמו מגזל המוליד טבע רע, לכן ח"ו התולדות פורקים מעליהם עול מלכות שמים עד כאן דבריו הקדושים.

והביא שם שכן כתב בישמח משה בפי בחוקותי, וקדמו בזה הגאון הרבי ר' יונתן זצ"ל, לפרש הפסוק^ב "ואריה כבקר יאכל תבן", דהנה איתא בספר הפליאה אשר הארי יש לו כל סימני טהרה, ואפילו הכי אסר לנו השם יתברך לאכלו, יען כי נתפטם מגזל ואוכל החיות טמאות אשר מולידים אצלו טבע רע, אבל בעת הגאולה שיהי שלום בין החיות וגר זאב עם כבש, ולא יאכל הארי את החיות רק יאכל תבן, ממילא יהי הארי כבקר וכזאב. וזהו פירוש הכתוב, וארי כבקר, שיהי בעת הגאולה בהמה טהורה הראוי לאכילה כמו הבקר, והטעם, כי יאכל תבן ולא יאכל את החיות ודפח"ח.

ועל פי זה מפרש בבנין דוד הפסוק בתהלים: "הושיעה ד' כי

(א) בשם הרב הקדוש מוה"ר חיים מקאסוב זי"ע בעל מחבר ספר תורת חיים.

(ב) ישעי' י"א.

גמר חסיד כי פסו אמונים מבני אדם", הכוונה שמבקש דוד המלך עליו השלום שיעזור ה' כי גמר חסיד, כי הבנים אינם מתנהגים בדרכי התורה והיראה, והגורם לזה כי פסו אמונים מבני אדם כי אינם נושאים ונותנים באמונה ונתפטמו הבנים מדברים האסורים, עיי"ש עוד מה שהאריך בזה.

וכדברים האלו מבואר בספר הקדוש אגרא דפרקא (אות קכ"ו) וזה לשונו, אמר כבוד אדמו"ר הרב הקדוש מוה"ר מנחם מענדל (מרימנוב זצ"ל) על מה שהוא מן התימא שאנחנו רואין כמה פעמים הילדים בקטנותם הולכים לבית רבס ומתמידים בלימוד תורתם ומתפללים בכוונה ועונים אמן יהא שמיה רבא ואמן ומיישרים אורחותם, ואחר כך כמשתגדלים מתהפכים ח"ו במדות גרועות ומבטלים התורה והתפלה וכיוצא ומאין יתהוה זה, הרי התורה שלמדו בקטנותם והוא הבל שאין בו חטא היה מהראוי שתעמוד למשען להם ויוסיפו אומץ בנפשותם כי מצוה גוררת מצוה. ואמר הוא זכרונו לברכה שהוא על שאבותיהם האכילו אותם ממון גזל שסיגלו על ידי משא ומתן שאינו באמונה ונתפטמו באיסורים ושב להם לבשר מבשרם ועל ידי זה נולדים תאות ומדות גרועות. והביא רא"י מזפק העוף על שנהנה מן הגזל לא נתקרב לגבי המזבח כי לא לרצון יהיה, והגם שהעוף לא מצטוה הנה השי"ת שונא החמס, עכדה"ק.

ושם (באות פ"ב) הביא האגרא דפרקא מספר זהר (בראשית דף עח.) לך לך וכו' ומבית אביך שלא תשגח בביתא דאבוך, וכתב הרמ"ז ר"ל שלא יהנה כלום משל אביו שלא יחשוב לברר בירורים מבית אביו מניצוצי הקדושה הכמוסים שם לפי שעדיין לא הגיע זמנם לתקן.

וכתב האגרא דפרקא וזה לשונו, מזה ילמוד אדם דעת להזהר שלא להנות מאדם שאינו הגון, ובפרט המשתדלים בעצמם להשיג ממון מרע מעללים ואנשי בליעל

הם המתטפשים וקונים לעצמם מדות רעות כי כח הפועל בנפעל. והאדם הרע מעללים שהסגיל המעות ההוא, הנה כח הפועל בנפעל היינו (המעות), והאיש הישר הלוקח אותו הממון ולא יוכל לברר הטוב מן הרע קונה לעצמו מדות רעות, ומשום הכי נאסר לנו מרבתינו זכרונם לברכה (ב"ק קיג.) אפילו לפרוט מטבע מתיבת המוכסן, עכלה"ק.

נמצינו למדין מכל זה דאם נהנה אדם מממון של גזל או שאר איסורים, גורם בזה פגם בנפשות בניו אחריו, ודא עקא שאין הבנים מתנהגים בדרך הישר והטוב.

וזהו הי ענין השחתת דור המבול, שרצו כל ימיהם אחר תאוות הכסף והמותרות, ועל ידי זה השחיתו את דרכם על הארץ, שגם הארץ נשחתה עמהם יחד, וכמו שכתב באגרא דפרקא הנ"ל דעל ידי שנהנה מאותו הממון אינו יכול לברר הטוב מן הרע, וקונה לעצמו מדות רעות, וכיון שלא ביררו הטוב מהרע, אשר זהו עיקר עבודת האדם בעולם הזה, על כן אמר השם יתברך והנני משחיתם את הארץ דייקא, וברש"י כמו מן הארץ, או עם הארץ, שהשחיתו ביחד עם הארץ, כיון שלא ביררו חלק הטוב מחלק הרע, ודו"ק.

העונש הגדול באחד שמתו לו בניו רק בגלל שבירך ברכת המזון בלי בגדים, וכשתיקן מעוותו ריחם עליו ה' וזכה לבנים חיים

חסידי אחד³, מתלמידיו שהיי מתנהג בחסידות וביראת ה' כל ימיו ועשה צדקה כפי כחו, והיי לו צער גדול שלא זכה לגדל בניו, שכל בניו שנולדו לו לא שמח בהם כי מתו בקטנותם רחמנא ליצלן ומאד גדל צערן על זה, ולא הניח דבר רפואות וסגולות וקמיעות שלא עשה ולא הועיל לו כלום. יום אחד נסע

(ג) מספר אוצר הסיפורים.

לרבו הקדוש רבינו בעל "מאיר נתיבים" זצ"ל, והסתכל בו הרב שהוא סר וזעף, שאל לו הרב למה פניך זועפות, וענה החסיד ואמר ליה, אדוני מורי ורבי מה אענה ומה אומר גודל צרתי ומזלי הרע, שמכל הבנים שילדה לי אשתי לא יחיו יותר משמונה ימים שלימים, ולא ידעתי מה לעשות ולא אוכל עוד לסבול הצער הגדול אשר יש לי, והיום באתי לפני אדמו"ר להתחנן לפני השם יתברך להתפלל עלי ויתן לי איזה תרופה ועצה טובה כדי שיחיו בני ויוציא זאת הדאגה מלבי. באותה שעה שאל לו הרב מה מעשיך והנהגותיך בזה העולם, וסיפר לו כל מעשיו ועניניו והנהגותיו בעבודת השם יתברך ומצותיו כל הימים, וראה הרב איך דרכיו מתוקנים ביראת ה' והכל לשם שמים, ונשאר הרב בהול במחשבתו לידע מה הוא הגורם להחסיד הנ"ל העונש הלוה.

ואחר עבור זמן כמו שעה אחת והוא יושב ודומם מחשבותיו הטהורים לבוא אל האמת על מה זה ולמה באו להחסיד מקרים כאלה, וגם אותו החסיד יושב כנגדו באימה וביראה מצפה ומחכה לתשובה, ובתוך כך שאל הרב להחסיד הנ"ל תודיעני כיצד הנהגתך בשעת אכילתך ובשעת ברכת המזון, ענה האיש ואמר לו, אשר איזה פעמים בימי הקיץ שאני נכנס לבית עיף ויגע מרוב חמימות אני פושט בגדי העליונים כדי להתקרר מעט ובין כך בא עת האוכל ביום או בלילה, ואני יושב לאכול כך בבגדי התחתונים לבד בלתי המלבושים העליונים, היינו הבגד העליון אשר אלך החוצה, וכשאני גומר סעודתי אני מברך ברכת המזון בזה האופן.

אכן נודע הדבר - אמר לו הרב - וזהו סיבת מיתת בניך. ובכן אם תשמע לעצתי תקבל עליך שמהיום והלאה לא תוסיף עוד לעשות כזאת, ולעולם היזהר כשתשב לשולחן לבוש כל בגדיך ותברך ברכת המזון מעוטף בבגדיך באימה וביראה, זה השלחן אשר לפני ד', ואני ערב לך שמהיום והלאה

תזכה שיחיו בניך הנולדים לך ותשמח בהם, וכן היי, שקבל עליו לעשות כמו שצוהו הרב, וזיכהו השם יתברך בבנים זכרים חיים וקיימים וגדלם בכי טוב, וראה דור ישרים יבורך. עד כאן המעשה.

המורם מזה המעשה, כמה חמור עון המברך בלא עיטוף בגדיו וארכבותיו דא לדא נקשן רוכבות זו על זו ומברך בלי כוונה כמצות אנשים מלומדה בהרגל פיו דוקא מבלי יבחין מה שמוציא מפיו, אוי לה לאותה בושה מה יענה לפני שוכן רומה שבעת אוכלו יושב כלביא לטרוף טרף למלא בטנו ולא יתן אל לבו מי הוא הזן אותו להטריפו לחם חוקן כדי לברכו ולהודות לו על גמולו הטוב, שאלמלא שפעת מדי הטוב אין ביד האדם להרויח אפיי כחוט השערה, ולא עוד אלא כי ענוש יענש, והוא לא ידע כי בנפשו הוא ובאים לו חולאים רעים או מיתת בנים או עניות רחמנא ליצלן, והכל הוא מטיל אותו במקרה, וכמו שראינו בהאישה הזו שהיי שלם ביראת ה' שלא נמצא בו אלא טעות זה שלא במתכוין ונענש במיתת בנים ר"ל, וכשתיקן מעוותו ה' ריחם עליו ומילא רצונו וזכה לבנים לחיים.

כן יזכנו הא-ל להיות יראתו תמיד על פנינו בכל עת ובכל רגע בשכבינו ובקומינו, אמן כן יהי רצון.

סיפורים נוראים - מספר שער הגלגולים

מעשה גדול שהי' בק"ק צפת, ברוח שנכנס לאשה והיו שם קרוב למאה אנשים.

ולמען תדע היום והשבות אל לבבך אמיתת העניין הזה, הנני אצא לפניך האגרת שלוחה מצפ"ת תבנה ותכוון במהרה בימינו ממעשה דומה לזה וראה מאן גברא דקא מסהיד עליה הרב רבי שלמה הלוי בן אלקביץ בעל מנות הלוי, ושורש ישי רבו של הרב רבי משה קורדיוורו זכר צדיק וזה נוסחה כפי מה שכבר מימים נדפסה.

מעשה גדול שהיה בקהלה קדישה צפת תבנה ותכוון במהרה בימינו, להיות כי האדם מתקרב יותר אל הנאת גופו והרגשותיו מללכת אחר עצת נפשו ואחר הדרכת והישרת התורה, ואף המאמינים והמדקדקים בכל מכל בעבור כי ענייני העולם הבא אינם נרגשים כפי השכל ומי יקבע בלבו כל הצדדים כדי שיעשה לו רושם להבדיל עצמו מכל צד רשע ופשע הן בדיבור הן במחשבה הן במעשה ולא כל אדם זוכה לזה, לכן הסכמתי להעלות על ספר כדי לזכות אחרים מה שעבר לפני, היום י"א לאדר ראשון השל"א ליצירה.

על אודות אשה אחת שנכנס בתוכה רוח איש מישראל כאשר אסדר לפניך, והאמת הוא כי מי שנמצא בעת ההיא ושמע מהרוח מה שאמר ומה שגילה ומי ששמע מפי שומעיהן ראוי שיכניע לבו לשמים ויראו ויפחדו מיום הדין על חשבון נפשם שהכל בא לידי חשבון ואין בשאול בית מנוס, והרי נודע לו ממי שבא מאותו העולם וסיפר לו את העובר לשם ואפשר שהקדוש ברוך הוא שלחו כדי שיראו מלפניו, כמו שאמרו חכמינו זיכרונם לברכה והאלוקים עשה שיראו מלפניו זה חלום רע, וזה אינו בחלום אלא בהקיץ לעין כל נמצאתי בקיבוץ רב שהיו שם קרוב למאה אנשים ומהם בעלי תורה ראשי

קהילות, ויגשו אל האשה ב' אנשים יודעים השבעות וענינים רבים כדי שידבר הרוח אשר בתוך האשה ועל ידי עשן אש וגפרית שהיו מכניסים בתוך הנחירים שלה.

ענין עשן אש וגפרית

וענין עשן אש וגפרית מצאתי גם כן בספר אגרות הרמ"ז הוא מר' משה זכותא זכרונו לברכה וזה לשונו שם :

והנה על דברת אותו רוח רעה שיש באותה האשה בטורינו אשר הודיענו האדון ענינה ואשר כבר עשה לה כסדר שכתב הרב זכרונו לברכה לחיי העולם הבא ולא הועיל רק לפי שעה, תמהתי על הדבר כי גדלה מאד כח אותה הכוונה להשליט הדינין החזקים על אותו הרוח ובפרט בהיותו מסטרא אחרא כאשר רמז האדון משמו, אבל לא הודיענו מה הם הסימנים שיש שמה להחזיקו רוח ולא לשגעון, כי הסימן המובהק שיש לרוח הוא כשנשמע קולו דרך איזה אבר ולא דרך הפה, וגם שנראה מקומו בנפיחת איזה מקום כגון בגרון או בשדי האשה וכיוצא, וגם יש מהם שמגידים איזה דבר לעתיד לבוא.

אמנם מכל מקום יכסוהו בהדלקת פתילי גפרית ושיגיע העשן לנחירים ואם תכעס ותרעים על זה יוסיפו עוד כהנה ויאמרו פסוק ימטר על רשעים פחים וגומר ואם לא יכנע להודיע עצמו יתקבצו עשרה תלמידי חכמים ויראי השם והגדול שבהם יטבול תחלה ויניחו כולם תפילין בראשם, ובבואם אצלם יתחילו ויהי נועם בנחת, ובאמרם רק בעיניך תביט יכוונו לשם כדברי הרב זכרונו לברכה לחיי העולם הבא, ואחר כך יאמרו כולם עלינו לשבח בכוונות הידועות, וגם על כן נקוה לך, ובהגיעם אל ואנחנו משתחווים יריע אחד מהם תרועה גדולה.

ואחר זה יאמרו כולם פסוק הפקד עליו רשע, ויכווין הגדול

שבהם בכוונות הדיניים הרמוזים בו ויביטו כולם בפניו באומרים פסוק זה ביושר ולמפרע [הכוונות ההם עיין בספר שער רוח הקודש]. ואם לא יכנע יתחזק אותו הגדול בהתעצמות בכוונה רבה ויזכיר באזנו פסוק הפקד בנקודותיו ביושר ולמפרע בכוונת כל השמות, וצריך שיהיה הכל מתוקן לפניו בכתיבה שלא יפחות איזה דבר לא מהשמות ולא מהכוונות בראשי תיבות וסופי תיבות ואמצע התיבות, ואם יתראה בה איזה שינוי וסימן הכנעה יוסיף פעמים ושלש הסדר של הפסוק וכוונתו.

[וכמדומה לי שנתתי אל ידידי הרב"ך קמיע של הרב זכרונו לברכה לחיי העולם הבא, יכתבוהו בטהרה על ק"ץ ויתלוה עליי שיועיל לה, ואם לא תעלה ארוכה בכל אלה יודיענו מעלת כבוד תורתו אם יש בה מהסימנים הנזכרים לעיל ואם היא קורעת בגדיה ואם משתנת צורתה, ואם יש בעיניה איזה חוטים אדומים וכיוצא כל הפרטים שיוכלו להפרט ואז אדע מה יעשה לה, עד כאן מספר אגרות הרמ"ז].

והיא הייתה כמבוטלת שלא הייתה מרוחקת עצמה ואפילו ראשה לא מצד האש ולא מצד העשן, ועל ידי ההשבעות היה הקול מתחיל להישמע קול עב ונמשך כשאגת אריה וקול שחל בלי שום נענוע לשון ופתיחת שפתיים.

וכשהתחיל זה הקול להשמע היו הב' אנשים הנזכר מתחזקים ומתחממים עצמם בזריזות ובחריצות לעשות מה שהיו עושים במהירות והיו מתקוטטים ומדברים כנגדו בקולי קולות ואומרים לו רשע תדבר ותאמר מי אתה בלשון ברור.

ואז היה הקול מתגלה ומתראה לכל כי הוא כקול בני אדם, וחזרו לומר לו בקול גדול ועל ידי כל הנזכר מה שמך רשע והיה משיב פלוני והכינוי פלוני, ושאלו לו מהיכן נדע

שאתה פלוני, והשיב שנפטר בטריפו ושהניח בן אחד ושמו פלוני, ושהיו לו ג' נשים ושם הראשונה פלונית ושם הב' פלונית ושם הג' פלונית ומהשלישית נפטר והיא נשואה כעת לפלוני, ועל כל הסימנים שאמר דבר נכונה וקושט דבר אמת, ואז הכרנו כל הנמצאים לשם כי הרוח הוא המדבר.

הרוח מגלה עוונות שעשה בחייו

ושאלו ממנו על איזה עון אתה מתגלגל בעולם בגלגולים כאלה, השיב על עונות רבות שעשה בחייו, וחזרו לשאול לו תפרט אותם, אמר שלא היה רוצה כי מה תועלת, ואז הפצירו בו הרבה שיפרט לפחות עון גדול שבכולם, וענה ואמר על שהיה מין אפיקורס ושהיה מדבר כנגד תורת משה רבינו עליו השלום.

ועל זה העידו לפני רבים שכך היה אומר דברים כאלה בחיים חיותו, ושאלו לו ועתה מה אתה בזה הדעת והשיב כמתאנח בקול מר צועק וסוער ואמר אני מכיר שחטאתי עויתי פשעתי, ושאל מחילה מהקדוש ברוך הוא ומתורתו התמימה על רוב עונותיו.

ואז התחילו הב' אנשים להפציר עמו ולהכריחו שיצא מתוכה וילך למקום מדבר שמים על ידי כל הנזכר לעיל וכן שיבקשו עליו רחמים ויתקעו בשופר כדי שלא ילך יותר זה הגלגול. ואמרו לו תרצה שיבקשו רחמים ויתפללו עליך ויתקעו בשופר. השיב מי יתן, שאלו לו מי יתקע בשופר, אמר החכם כה"ר שלמי אלקבץ. השיב החכם הנזכר שלא היה יכול, חזרו לומר לו תבקש אחר, אמר יהי החכם כה"ר אברהם לחמי, ושאלו עוד מי יתפללו עליך, השיב יהיה הרב אליהו פולקין, ואז אמרנו שלשי פעמים א-ל מלך ויעבור ובקול שופר ונעשה הכל כפי גילוי רצונו.

אז אמרנו לו פעם אחרת שיצא כיון שעשינו לו רצונו, השיב

יעבור זמן מועט ואז אצא. ושאלו לו תרצה שנעשה לך איזה תיקון לנפשך, השיב שאינו מועיל שום תקנה, אמרו לו תרצה שיאמר בנך קדיש או שילמוד תורה. השיב כי לא יועיל לו כלום ובנו אינו כדאי ללמוד תורה, ושאלתי לו על עניין חיבוט הקבר, והשיב אחד מהיושבים שם זה ודאי שלא נכנס בתוך הקבר מעולם.

אז אמר הרוח וכיחש דבריו, נכנסתי ביום הקבורה ובאותו הלילה הוציאוני ולא נכנסתי עוד, ומאותו העת שהוא לי'ג שנים שאני הולך מהר להר ומגבעה אל גבעה ולא מצאתי מנוחה בשום מקום אלא שבמשך הזמן נמצאתי בשכס ונכנסתי גם כן בתוך אשה אחת ובאת בכאן והוציאוני על ידי כל הכתוב לעיל, אלא ששמו עליה תיכף קמיעות ולא יכולתי לחזור אליה עוד, וכל זה היה אמת ממה שידענו מפי אחרים כי כן עבר.

ואחר כך אמר, הייתי משוטט בעיר להיכנס בבתי כנסיות אולי אמצא מנוח ומרגוע לנפשי ולא הניחוני להיכנס בשום בית הכנסת, ושאלו לו מי היו המעכבים, אמר: החכמים, וחזרו לשאול לו חיים היו או מתים היו, אמר: מתים, והיו דורסים אותי והיו אומרים לי צא רשע מכאן.

ושאל עוד השואל, באיזה בית הכנסת הלכת ראשונה, אמר בקהל שלי, ואמרו לו איזה הוא, השיב: בית יעקב, ושאלו עוד במקום שלך מי יושב עתה, השיב אם לא הניחוני להיכנס איך אדע מי הוא היושב במקומי. ושאלו יותר מי היה היושב בצדך בחיים חיותך, השיב פלוני, והיה אמת כל מה שאמר, ואז אמרו לו ואיך נכנסת בזאת האשה אינו איסור עליך להזיקה, אמר מה אעשה שלא מצאתי מנוחה בשום מקום אלא בתוכה שהיא אשה כשירה.

שאלו עוד הבי' ראשונים איך נכנסת בתוך זה הבית שיש לה

מזוזה, והשיב לא נכנסתי אלא דרך מטה שאותו הפתח לא היה לה מזוזה, ושאלו לו ואיך היה העניין שנכנסת בתוכה כיון שהייתה כשירה, אמר היה שעה כבדה שהשליכה על ראשי מעט טיט ולזה יכולתי להיכנס בתוכה, וכל זה היה יום ה' משבוע שעבר לעת ערב. כל זה אמר הרוח בעצמו וכן היה שמאותו העת הרגישה עצמה.

ובעודם מפצירים עמו שיצא אמרו לו ולמה לא חששת לחרם שקבלת אתמול לצאת ולא לחזור עוד לתוכה ואיך עברת, השיב כן יצאתי ולא מצאתי בשם מקום מנוחה עד שראיתי שלא שמו עליה קמיעות אז יכולתי להיכנס פעם אחרת, ואז התחזקו הם ואמרו לו צא ואם לא נגזור עליך בחרם של כל בו שתצא על כל פנים, והטילו חרם של כל בו בעדו והיה נשבע בעשרת הדברות שיצא אחר שיעבור שעה אחד, והעידו רבים שכך היה מנהגו בהיותו בחיים להשבע שבועה זאת והיו מתעכבים ביני וביני זמן מה והתריסו כנגדו ודברו לו קשות וכי אין אתה חושש משום חרם אפילו משבועתך ולא מחרם של כל בו, והיה משיב מה אעשה כאשר אבדתי אבדתי.

ואחר זה רצה לנסות זה הדבר אם הרוח מדבר ודיבר הוא עמו בלשון הקודש ובלשון ערבי ובלשון ישמעאל, ועל כל לשון ולשון השיב בלשון צח כאשר היה בחיים חיותו כפי מה שאמרו מכיריו, והאשה לא הייתה יודעת שום לשון מאלו וכן היה מדבר עמו בלשון אשכנזי ולא היה משיב לו באומר כי לא היה יודע ומבין באותו הלשון וגם שאלו לו מה אומנות היה לך כשהיית בחיים, השיב מלאכת שראפלי"ק והיה כן, ואחרים שאלו ממנו מי אנכי והיה משיב על כולם שמים.

וכן שאלו לו בעד בן מוסה אם ראה אותו באיזה גלגול הולך, והשיב שלא ראה אותו כלל, והיו מפצירים עמו על ידי ההשבעות הנזכר ועל ידי העשן הנזכר ועל ידי השמות שיצא

הרוח דרך הצפורן גדול מאחת מרגליה ואז היה מראה לנו שהיה יוצא דרך שם כמו שאמרו לו על ידי התנועות שהיה מרים רגליה ומורידם בזה אחר זה במהירות גדול פעם אחר פעם ועם אותן תנועות שהיה עושה בכח גדול היה נופל מעל רגליה ושוקיה הכיסוי אשר עליה והייתה מתגלה ומתבזה עצמה לעין כל והיו מקרבים אליה לכסות השוקים והיא לא הייתה מרגשת עצמה גם בזה כלל, ומי שהכירה ידע מרוב צניעותה ועתה נאבד ממנה צניעותה, והכל בעבור כי הייתה כמתה ומבוטלת כמו שאמרנו לעיל.

ואמרו לו הסימן האמתי שנדע שיצאת מכל וכל שתכבה בצאתך נר אחד התלוי על הקיר רחוק ממנה ג' אמות בקרוב, ועל ידי אותם התנועות שהזכרנו היה רוצה לכבות הנר ואם שהיה מתחזק וממהר ומתחמם עצמו להורות לנו שהיה יוצא דרך הציפורן הנזכר ולכבות הנר התלוי על הקיר, עם כל זה לא היה יוצא שלא היה רוצה לצאת והיה רוצה להתעות אותנו והרבה פעמים היה אומר תקרבו הנר התלוי יותר קרוב במקום שהיה אתמול שיכבה אותה לשם והיו אומרים לו אם אתה מכבה הנר במקום שהוא, נדע בודאי שיצאת, ואם לאו אתה מהתל בנו, והיה חוזר ומתחזק עצמו לעשות תנועות והרעשות על ידי הרגלים על דרך הנזכר והיה מוליד אויר על ידי התנועות ההם, ולהיות שאינו רוצה לצאת ולעקור דירתו משם לא היה יכול לכבות הנר משם, ואם היה יותר קרוב הנר היה יכול לכבות בעבור היותו הרוח עומד ע"ג הרגלים כפי אשר היה אומר וכן המשביעים וכן היינו רואים שרוח יצא ונמצא סמוך הרגלים, והיו חוזרים להשביע לו ולתת לו עשן אש וגפרית בתוך הנחירים כדי שיצא מכל וכל דרך הציפורן הנזכר ויעקור משם עקירה מוחלטת ושיכבה הנר הנזכר שהיה רחוק ג' אמות יוכל לכבותה ודרך עוברו משם ללכת אל מקום

מדבר שמים, והוא אומר הרבה פעמים תניחו לעניה זו היהודית ולא תזיקוה.

ואמרו לו אתה המזיק לך צא אם אתה מצטער ממנה, והשיב לא תכריחוני יותר שאם תכריחוני לצאת אוציא את נפשה עמי ועם כל זה המשביעים הנזכר גזרו עליו שיצא עכ"פ ולא היה יוצא, אמרו תשב על המטה ואז יצא ואם לא יהיה רוצה אז שיכריחוהו על ידי כל הנזכר וישב על המטה בלי עוזר ואז כשהיה יושב היו אומרים לו בקול גדול צא רשע במהירות בלי נפשה, אז היה הוא בעצמו ממשש באצבע על גבי הרגלים כאלו היה דוחה הרוח שבתוך הבשר דרך הציפורן הנזכר על ידי אותו המישוש ואז כהרף עין התחילה לדבר יושבת ואמרה כבר יצא ולא היו מאמינים אותה אולי הוא בעצמו מדבר בעבור שראה שלא כבה הנר והיא הייתה אומרת נראה ששכח לכבות הנר בעבור רוב הבלבולים ומצד רוב המהירות לצאת ועם כל זה לא היו מאמינים אותה והיו רוצים לחזור לענות כמו בתחילה והייתה צועקת לחמיה ולזקנתה למה אתם מניחים אותו שישרפוני שכבר יצא ואינם מאמינים אותי והייתה אומרת אני יודע דבר באמת שכבר יצא, והיה אומרים לה מה הוא הדבר, אז השיבה האם מוכרח שאומר לכם ואז הבינו שהיה דבר שלא ניתן ליאמר בפרסום ואז אמרו לאשה אחת תלכי אצלה והיא תגלה לך הדבר, וכן נעשה ונדע הדבר שהיה שיצא הרוח דרך אותו המקום והוציא דם כשיצא ועל ידי כל אלו האמתלאות הסכימו כולם שאמת בדבריה ושמו עליה הקמיעות שהיו בבית מוכנות שאולות ונשאה בחזקת בריאה.

ואחר שעה באו החכמים אצלה לקול היוצא בעיר הנה רוח איש ישראל מדבר בתוך אשה אחת וכשראו אותה אמרו בודאי שלא יצא ואם יצא כבר חזר להיכנס מצד הסימנים שהיו רואים כמו העינים שהיו אינבידריאדוש וכמו

יח שכר משפטים - פרק י"ח ועונש

הנשימה שהיה נראה קשה ובאלו סימנים שהיו יודעים שעדיין הוא בתוכה אז חזר הקול לקלולא קלא דלא פסיק שעדיין הרוח בתוכה, וכן אמרו לי ה' המשביעים כי ודאי שיצא, אבל אחר כך חזר מצד אחד כי הקמיעות אשר שמו עליה לא נכתבו על שמה ומצד בלבול כל העיר יהודים ותוגרמים שהיו באים אלי על אלו לראות את הדבר הנורא והמפליא בעיני כל אדם השתיקו הדבר מצד סכנת האומות (שהיו אומרים לשורפה) עד שישכח איזה ימים ואז יתוקן הדבר, ואחר שמונה ימים נפטרה העניה מצד הרוח שלא הניחה ואומרים שחנק אותה ויצא עם נפשה.

כל מה שכתבתי לעיל כל פרט ופרט על מתכונתו הוא כתוב, ואין לפקפק ולספק בשום דבר כי על אמיתתם הם כתובים ואין בהם שום תוספות ושום מגרעת כי מה שראיתי ושמעתי כתבתי דוקא, ואני מחלה פני חכמים יבנה ציון ועריה שנמצאו שם שיחתמו ידיהם על זאת גם הם כי על פניהם אנו חיים שיאמנו דברי על ידי חתימתם בעין רואה כתבי זאת ובאוזן השומע שיאמין אמונתה אומן כאלו הוא שומע מפי הרוח ויהיה ירא וחרד להאמין ולקיים כל דבר הכתוב בתורה ובדברי רבותינו זכרונם לברכה, ואז ינוח על משכבו בשלום וגם כיתות של מלאכי השרת יצאו לקראתו אחת אומרת שלום וכולהו, ונגע לא יקרב באהלו ויתדבק נשמתו באלוקי ויחזור למקום שחוצבה משם.

נאם הכותב הצעיר הדל בא"פי הנרצע לעבד ליראי השם ולחושבי שמו אליה פאלקן
שם נמצאתי ושם הייתי ועיני ראו ואזני שמעו את כל אלה ויותר מהמה אשר יראה יעיד נרצעכם
שלמה לוי בן אלקביץ - [הוא בעל מחבר שורש ישי על רות]

אלו דברים דברי אמת שאין להם שיעור לדעת כל איש מעשה ויעזוב רשע דרכו
ואיש און מחשבותיו בטרם ילך ואיננו ומי יודע ישיב ונחם ושב ורפא לו
הצעיר אברהם לחמי - שמואל בואינו

גם אני נקראתי לראות זה העניין ועיני ראו ואזני שמעו והוא דבר פלא להורות לנו שנחזור בתשובה

נאם אברהם ארואיטי

עוד מעשה נורא ברוח שנכנס בבחור

שוב אירע מעשה כיוצא בזה אז באותו הזמן בבחור אחד שנכנס בו גם כן רוח והשביעו אותו ככל הנזכר לעיל והזכיר גם הוא שמו ושם עירו ושם אשתו ובכל פעם שהיה זוכר את אשתו היה בוכה והיה אומר שאשתו נשארה עגונה אחריו בעבור שהוא טבע בים והחכמים אינם יכולים להתירה להנשא והיא מזנה והיה מבקש מהחכמים העומדים שם שיתירוה ונתן סימנים הרב' לדבריו ואמרו לו שהיא עם כל זה אסורה ונשא ונתן עמהם על זה מדברי רבותינו זכרונם לברכה כו' ושאלו לו מה היה עונו ואמר שבא על אשת איש בקושטינדא ונהי' בו מה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה דין ד' מיתות לא בטלו כו' אמר ליה ומה שם האשה ההיא ולא היה רוצה לגלותה שכבר מתה גם היא ואין תועלת במה שיגלנה.

בין כך ובין כך קם על רגליו ואמר ליה למה קמת אמר ליה בעבור שחכם פלוני בא עתה וכן היה כי תיכף אחר זה בא כאשר אמר.

אחר זה נכנסו כת של בחורים אצלו, אמר למה באים אלו לכאן לראות אותי הלא אלה עשו כמעשי ויהיו כמוני אז נבהלו אותם הבחורים אמר לעומדים שם ומה אתם תמהים וכי זה שהוא מלובש בבגד לבן לא בא בקושטנדיניא על אשת איש וזה שאצלו לא עשה כך וכך, אז נבהלו יותר והיו מסתכלים זה בזה, התחיל זה המלובש בבגד לבן לבכות בכיה רבה ואמר אמת הוא אומר וכן כלם הודו והתודו על מעלליהם, אז שאל אותו אחד מהחכמים שהיו שם ואמר ליה מנין אתה יודע מה חטאו אלה, התחיל לשחק ואמר ליה וכי

אין הפסוק אומר וביד כל אדם יחתום, אמר ליה והלא ידיהם הם תחת כנפיהם מנין אתה רואה מה בידיהם חזר לשחק פעם שניה ואמר וכי אני איני רואה אפילו בתדרי חדרים, אמר לו אחד מהחכמים העומדים שם תאמר לי מה מעשי, אמר לו על אדונינו אין לנו רשות לדבר דבר, ושאלו לאותו הבחור שהיה הרוח בתוכו למה ידבר זה הרוח עם פיך ושפתיך כאלו אתה המדבר ידבר הוא בעצמו וחזר לשחק הרוח ואמר וכי לא אמרו רבותינו זכרונם לברכה במסכת בבא קמא דף פלוני שלוחו של אדם כמותו וכולהו ואז שאלו לו שיאמר להם באיזה אופן נכנס בתוך זה הבחור והשיב שהוא טבע בים במקום פלוני והדגים אכלו את בשרו, ורוחו היה משוטט בארץ מחביא ומסתיר את עצמו מעין כל בריה שכלם היו מצערים אותו בכל מיני צער עד שנכנס בפרה אחת ואז נשתגעה הפרה וכראות בעל הפרה את מעשיה מכרה ליהודי אחד והיהודי שחטה וכששחטה היה שם הבחור ההוא ויצא מהפרה ונכנס בתוכו.

וכן העידו רבים שכך היה המעשה ושתיכף אחר שחיתת הפרה הרגיש הבחור ברוח שהיה מצערו ובתוך שמונה ימים נפטר זה הבחור, על כן הירא את דבר השם ישוב ונחם על חטאתיו אשר עשה ויחנן לקונו אולי ישמע השם ושב ורפא לו, עד כאן.

אשר על כן על כל דברי האגרת הזאת תאמן באמיתות הנחתנו מעניין השארות הנפש ותשכיל ותדע איך משפטי השם צדקו יחדו, ואיך הנשמות נכנסות אחר מיתתם לרוע מעלליהם בגופי האנשים האומללים ובא זה ואיבד את זה, ואופן ההשבעות שעושים להוציא אותם גם בין כתבי שבח יקר וגדולת האר"י הנדפסים אצל ספר מצרף לחכמה מהחכם הכולל יש"ר מקנדיאה יבנה ציון ועריה תראה מעשה אחד שהיה בימי רבי יצחק אשכנזי לוריא זכור אזכרנו עוד בדברי

על עניין הגלגול בע"ה, די לנו עתה לכוונתנו מה שהוכחנו מעניין הכנסות הרוחות בגופי החיים, השם ברחמיו יצילנו מפגעים רעים אמן.

מעשה נורא שאירע בצפת

הא לך מה שכתב הרב החכם הנזכר לעיל במאמר רביעי פרק עשרים, וזה לשונו שם, ולמען תחזק נפשך קורא ידיד בכל אשר אמרתי הנני אציע לפניך המעשה הגדול והנורא שאירע בעיר צפ"ת תבנה ותכוון במהרה בימינו, נדפס בין כתבי שבח יקר וגדולת האר"י, שם תראה בבירור איך נפשות הרשעים גמורים נעים ונדים ונדונין בחלאים רעים ונאמנים, ואיך פעמים למצוא מרגוע לנפשם נכנסים בגופי הבהמות ואחר כך בגופי בני אדם ולבסוף נדונים בגיהנם בשאר דינים רעים וקשים בכל אשר אמרנו, וזה נוסחה.

מעשה באשה אחת אלמנה שנכנס בה רוח אחד וציער אותה צער גדול ורב עד למאד ונכנסו בני אדם אצלה ודברו עמה והוא השיב לכל אחד ואי על מה ששאל לו ובין כך נכנס חכם אחד אצלו והיה שמו כבוד מורינו הרב רבי יוסף ארזין זכרונו לברכה תלמידו של האר"י זכרונו לברכה. אמר לו הרוח ברוך הבא אדוני מורי ורבי אינו זוכר אדוני שהייתי תלמידו זמן רב במצרים ושמי פלוני ושם אבא פלוני מיושבי מצרים, ובראות קרובי האשה את צער וכאב האשה גדול עד למאוד הלכו אצל החכם כבוד מורינו הרב רבי יצחק לוריא נשמתו עדן וחלו פניו שיוציא זה הרוח מן האשה, ולהיות שלא היה לו באותו פעם פנאי שלח לתלמידו כבוד מורינו הרב רבי חיים זכרונו לברכה לחיי העולם הבא ומסר לו כוונה בשמות וצוה לו שיגזור עליו נידויים וחרמים ויוציאנו בעל כרחך, וכיון שנכנס מורינו הרב רבי חיים נשמתו עדן מיד הפכה פניה לכותל אמר לו מורינו הרב רבי חיים זכרונו לברכה רשע למה הפכת פניך ממני.

השיב לו הרוח ואמר איני יכול להסתכל בפניך שהרשעים אינם יכולים להסתכל בפני השכינה, מיד גזר עליו מורינו הרב רבי חיים שיהפוך פניו מיד עשה כן ותיכף שאל אותו מורינו הרב רבי חיים ואמר לו מה חטאת עד שהענישוך עונש גדול וחמור כזה, והשיב לו ואמר חטאתי באשת איש והעמדתי ממזרים, והנה זה לי כ"ה שנים שאני הולך נע ונד בארץ ואין לי מנוחה כי שלשה מלאכי חבלה הם הולכין עמי אל כל המקומות אשר אני הולך ומענישין אותי ומכריזין לפני ככה יעשה לאיש הרבה ממזרים בישראל ואלו הג' מלאכים הם רמוזין בפסוק הפקד עליו רשע ושטן יעמוד על ימינו וגומר, ואמר הרוח למורינו הרב רבי חיים אינך רואה אדוני איך עומד אחד על ימיני ואחד על שמאלי ומכריזין, והג' עומד ומכה אותי מכת מות, אמר ליה מורינו הרב רבי חיים והלא אמרו רבותינו זכרונם לברכה משפט רשעים בגיהנם י"ב חודש.

השיב לו ואמר אינך יודע הבנת זה המאמר מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה משפט רשעים בגיהנם י"ב חודש, פירושו הוא לאחר שסבלו כל עונשם חוץ לגיהנם אזי מכניסין אותם בגיהנם ושם עומדין י"ב חודש ומלבנין ומכבסין אותם כדי להוציא מהם כל כתמי הנשמה כדי שיהיו מזומנים ומוכנים ליכנס לגן עדן, והוא משל להרופא מומחה שנותן בתחלה סממנים קשים וחריפים על גבי המכה האוכלין בשר החי ואחר כך כשאכלו בשר החי שבמכה הוא נותן על המכה משיחות ואיספלניות הטובות המקררים והמגדלים הברש כבראשונה, כך הוא עניין הגיהנם כי צער של הגיהנם אינו חלק אחד מששים חלקים שסובלת הנפש החוטאת קודם כניסתה לגיהנם, ושאל אותו מורינו הרב רבי חיים איך היה מיתתך, והשיב לו ואמר מיתתי הייתה בחנק שאף על פי שארבע מיתות בית דין בטלו, דין ארבע מיתות לא בטלו, ואני

כאשר יצאתי מאלכסנדריא של מצרים בספינה ללכת לעיר ראשיט פגעה ספינתי במקום שנכנס הנילוס בים ושם נטבעה הספינה ונטבעתי בתוכו.

אמר ליה מוריננו הרב רבי חיים ולמה לא אמרת הווידוי והתודית על עוונך בשעת יציאת נפשך מגופך שמא היה מועיל לך, השיב לו הרוח ווי לי לא היה לי זמן להתודות כי תיכף חנקו אותי המים בגרוני, גם כי תיכף בטביעותי בים נטרפה דעתי, ושאל אותו הרב מה נעשה בך אחר יציאת נפשך מגופך השיב לו הרוח ואמר תדע כי נודע הדבר בראשיט בטביעת הספינה ותיכף יצאו היהודים מראשיט על שפת הים והוציאו את כל היהודים שנטבעו בספינתי וקברו אותנו, תיכף ומיד כשהלכו היהודים מבית החיים בא מלאך אחד אחז בי ושבת של אש בידו והכה בשבט על הקבר ומיד נבקע הקבר מן ההכאה הגדולה אשר הייתה כל כך גדולה וחזקה עד למאד, מיד אמר לי המלאך רשע רשע קום בדין, מיד לקח אותי ושמני בכף הקלע וקלע אותי בפעם אחת מן עיר ראשיט עד לפני הפתח של הגיהנם שבמדבר ואני בנפילתי שמה לפני נפתח של הגיהנם יצאו מן הגיהנם אלף אלפים נפשות של רשעים הנידונים בגיהנם וכולם צעקו כנגדי וקללו אותי ואמרו לי צא צא איש הדמים, צא מכאן רשע עוכר ישראל אין אתה כדאי עדיין ליכנס פה ועדיין אין לך רשות ליכנס לגיהנם אזי הלכתי מהר להר ומגבעה לגבעה ואלו הג' מלאכי חבלה הולכין עמי תמיד ומכריזין לפני ומכין אותי תמיד ובכל עת ורגע פוגעים בנו מלאכי חבלה אחרים, גם רוחות רעות, ובשמעם הכרוז אשר מכריזין לפני גם הם מוסיפין להכות כי זה מושך אותי אצלו מכאן וזה מושך אותי אצלו מכאן עד שמתפקקין כל חליות נשמתי.

וכן הלכתי נע ונד בארץ עד שבאתי להארמאז והיא עיר גדולה קרובה לארץ הודו מן בבל והלאה, והייתה כוונתי

ליכנס באיזה גוף של יהודי כדי להנצל מאלו המכות והצרות, וכיון שראיתי אותם היהודים שהם רשעים רעים וחטאים להשם מאד בועלי גויות ונדות ושאר עבירות ולא יכולתי ליכנס בשום אחד מהם מרוב רוחות הטומאות ששוכנים בתוכם ובסביבותיהם, ואם הייתי נכנס בתוך אחד מהם הייתי מוסיף טומאה על טומאתי ונזק על נזקי, בכך חזרתי והלכתי מהר לגבעה ומגבעה להר שנים רבות עד שבאתי למדבר יהודה ושם מצאתי אילה אחת מעוברת ומרוב צערי נכנסתי בה וזה היה אחר שבע שנים שעברתי צרות רבות ורעות, וכאשר נכנסתי בגוף האילה היה לי צער גדול עד למאוד לפי שנפש האדם ונפש הבהמה אינם שוים זה לזה שזו הולכת זקופה וזו הולכת רבוצה וגם הנפש של הבהמה היא מליאה זוהמא ומאוסה וריחה רע לפני נפש האדם, גם מאכלה אינו מאכל אדם, ועוד שהיה לי צער גדול מהעובר שבמעיה וכן האילה היה לה צער גדול עד למאוד מחמת ששלשה נפשות אינם יכולין לעמוד יחד ורצתה בהרים ובסלעים מרוב צערה עד שנבקע כריסה ומתה.

אזי יצאתי משם ובאתי לעיר שכס שבארץ ישראל ונכנסתי בגוף כהן אחד יהודי ותכף אותו הכהן שלח אחרי הקדשים והגלחים של הישמעאלים ולרוב הלחשים של כוחות הטומאה והקמיעות אשר תלוי בצוארו לא יכולתי לעמוד ולסבלם ויצאתי משם, תיכף ומיד אמר לו הרב וכי כלום יש ממשות בכוחות הטומאה להרע או להטיב מאליהן אמר לו לא אלא בשביל שהגלחים הכניסו בהשבעתם כל כך רוחות הטומאה בגוף אותו היהודי הכהן עד שראיתי שאם אוסיף לעמוד שם יתדבקו בי כל אותן הרוחות לכן לא יכולתי לעמוד עמהם, ותיכף ומיד ברחתי משם ובאתי לצפ"ת תבנה ותכוון במהרה בימינו ונכנסתי בגוף האשה הזאת וזה לי היום כ"ה שנים שאני הולך בזה הצער.

אמר לו הרב עד מתי יהיה לך הצער הזה וכי אין לך תקומה, השיב לו הרוח ואמר עד שימותו הממזרים אשר הולדתי כי כל זמן אשר הם חיים וקיימים אין לי תקנה, וכל העם אשר היו שם עם רב עד מאד בכו כלם הרבה בכי כי נפל פחד אימת וחרדת הדין עליהם ונעשה התעוררות גדול בכל המדינה מאותו המעשה, אמר ליה הרב מי נתן לך רשות שתכנס בגוף האשה הזאת השיב הרוח ואמר לנתי לילה אחת בביתה ובאשמורת הבוקר קמה זאת האשה ממטתה ורצתה להוציא אש מן האבן ומן הברזל והסמרטוט השרוף לא קבל הנצוצות והפצירה האשה עד מאד ולא עלתה בידה ונתכעסה והשליכה הברזל והאבן מידה לארץ בכעס ואמרה תהא לשטן, ומאותה מלה של השטן היה לי רשות ליכנס בה כי המלאכי חבלה נתנו לי הרשות הזה.

אמר לו הרב וכי בשביל זה העון נתנו לך רשות ליכנס בגופה, השיב הרוח ואמר: זאת האשה אין תוכה כברה כי היא אינה מאמנת כלל ביציאת מצרים ובליל פסח שכל ישראל הם שמחים ואומרים הלל ומספרים ביציאת מצרים והיא הכל בעיניה היתול ושחוק וחושבת בלבבה שמעולם לא היה הנס הזה, מיד אמר הרב לאשה פלונית מאמין את באמונה שלימה שהקדוש ברוך הוא הוציאנו ממצרים וקרע לנו את היס, השיבה היא: הן, אמר לה הרב: מאמין את כל זה באמונה שלימה ואת חוזרת בתשובה ומתחרטת על הראשונות? אמרה היא: הן והתחילה לבכות.

מיד גזר אותו הרב על אותו הרוח נידוי שיצא וגזר עליו שלא יצא דרך שום אבר כי אם דרך אצבע הקטנה שברגל שמאל כי הטעם הוא שמהאבר שהוא יוצא אותו האבר מתקלקל ומתבטל לגמרי, גם כיון הרב בשמות שמסר לו רבו, מיד נתנפח האצבע הקטן ונעשה כלפת ויצא דרך שם אחר כך בא הרוח כמה לילות בחלוני הבית ובפתח להבהיל את האשה

כו שכר משפטים - פרק י"ח ועונש

וחזרו קרובי האשה אצל החכם כמהר"י נשמתו עדן מיד חזר ושלח את תלמידו מהור"ר חיים זכרונו לברכה הנזכר לבדוק את המזוזה אם היא כשרה אם לאו, והלך ומצא את הפתח בלא מזוזה כלל, מיד צוה הרב לקבוע מזוזה בפתח ועשה כן ומשם ואילך לא חזר הרוח עוד, עד כאן המעשה.

ראה נא קורא משכיל איך הרוחות עצמם הגידו אמיתות הענינים האלו, ואיך מסכים הכל עם השכל הישר והסברא הנכונה אשר הגדתי.

[המעשה זו הובא גם כן בספר עמק המלך שער תיקוני תשובה, ובסופו של הספר שבחי האר"י זכרונו לברכה עיין שם]

פְּנִינִים יְקָרִים עַל פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ

אם כסף תלוה את עמי (משפטים כב, כד)

כל "אם" שבתורה רשות, חוץ מזה...
חובה הוא ולא רשות (מכילתא).

שאל האדמו"ר הראשון מגור בעל "חידושי הרי"ם":

אין "אם" אלא לשון רשות. ובאמת אינו רשות אלא חובה. למה, איפוא, נאמר כך:
הוא מותיב והוא מפרק:

שאלמלא נאמר בלשון רשות, הייתי אומר: רק מפני שמצוה להלוות כסף ליהודי אסור ליקח ממנו ריבית, שכן אסור ליקח שכר מצוה, עכשיו שנאמר "אם" - אפילו אין הלואה זו מצוה, כגון: ביש לו, או בצריך לעצמו, אסור ליתן מעותיו בריבית...

* * *

תמה רבי משה יחיאל מאוזשראוו:

מה טעם כתוב בתורה "אם" בלשון ספק ואפשר, לשון רשות, אחרי שזוהי באמת חובה?
הוא מותיב והוא מפרק:

שנינו במסכת עבודה זרה: "אין 'אם' אלא לשון תחנונים", ומכיון שידוע כי ברא הקב"ה את עולמו באופן שיהא מורכב כמשפיע ומקבל - העשיר לעני, החכם לטיפש וכיו"ב - הרי מקרא זה יש לפרשו: "אם כסף תלוה", הקב"ה מתחנן כביכול ומבקש מישראל שיגמול חסד איש את רעהו,

כי האתערותא דלתתא גורמת לאתערותא דלעילא ואז אף הוא, יושב מרום, ישפיע עלינו שפע טובה וברכה.

* * *

שורש המצוה

אומר רבי אהרן הלוי מברצלונא

שרצה האלקים להיות ברואיו מלומדים ומורגלים במדת החסד והרחמים כי היא מדה משובחת, ומתוך הכשר גופם במדות הטובות יהיו ראויים לקבלת הטובה - שחלות הטוב והברכה לעולם על טוב, לא על היפך הטוב - ובהיטיב השם יתברך לטובים יושלם חפצו אשר חפץ להיטיב לעולם.

* * *

אל רבי מענדעלע מליובאוויטש, בעל "צמח צדק", באו פעם חסידים מכפר רחוק. אנשים פשוטים. שמעו מפיו שמבאר ענין שמונה מדרגות בצדקה המפורטין בשולחן-ערוך וכי המעולה שבכולן גמילות חסדים.

כשחזרו לבתיהם, החליטו ביניהם שכל אחד ילוה לחברו מעות, גמ"ח, אף שאינו זקוק לכך - הכל משום ששמעו את הרבי מפליג בשבחו של גמ"ח. מצוה לשם מצוה.

לימים באו שוב לשחר את פני הרבי. השתומם רבי מנדלי בראותו את פניהם, ולא הכירם, כי קרן עורם, ובשמעו מי המה, ומה עשו, התפלא שבעתיים כמה גדול כח המצוה של גמ"ח אפילו כשאינו צריך...

* * *

מעשה באיש אחד מן העיירה ראדין:

שהיו לו בנים ומתו כולם, רחמנא ליצלן. בא לפני ה"חפץ חיים" שיתן לו עצה וסגולה לענין זה. אמר לו: איני יודע סגולות, אך עצתי שתעשה גמ"ח קבוע בעיירה, אולי יתן הי' ובזכות מדת החסד שתתחסד עם אנשים יתחסד הקב"ה גם עמך ויתן לך בנים.

שמע האיש לעצתו. יסד גמ"ח בראדין ועסק הרבה בניהולו, הי' מטפל בעצמו להלוות הכספים לכל נצרך ולשמור המשכונות, אף פנקס מיוחד הכין וכתובים בו תקנות הגמ"ח - ובתוכן תקנה שפעם אחת בג' שנים בפרשה שקורין "אם כסף תלוה" יתאספו בני העיר ויהיו עורכים בכנופיא סעודה גדולה לחיזוק מצוה זו.

ויהי ככלות ג' השנים נולד לאיש ילד בר קיימא. ולאות שנולד בזכות המצוה, נזדמן שחל יום מילתו יום שמיני במועד שנכתב מראש בפנקס לאספת קרואי הגמ"ח, לסעודה בצוותא. ויהי האיש עוסק וטורח הרבה במצוה זו כמה שנים, ובתוך הזמן נולדו לו עוד בנים ובנות, הכל בזכות המצוה.

לימים שכח טובותיו של הקב"ה ובא לפני ה"חפץ חיים" בבקשה: היות והוא טרוד במסחרו, וקופת הגמ"ח גדלה מאד ועסקי מרובין, גם יש אנשים שפקפקו ביושרו, יואיל נא ה"חפץ חיים" למנות במקומו מנהל אחר לגמ"ח.

בתחילה סירב בעל ה"חפץ חיים", אולם לאחר שהאיש חזר והפציר בו, שנה אחר שנה, נאלץ לבסוף להסכים ויצו לערוך בחירות חשאיות בין יהודי העיירה, כדי למנות מנהל חדש.

הבחירות נערכו בתחילת הלילה. ויהי ממחרת בא האיש הקודם אצל ה"חפץ חיים" וסיפר לו במר נפש, שבזה הלילה בסופו נחנק אחד מילדיו הקטנים, והוא מאמין שבחטאו מת,

על כן נפשו בשאלתו לחזור ולהתעסק במצוה חביבה זו של גמילות חסדים...

סיפור זה מזכירו ה"חפץ חיים" ברמיזא בספרו "שם עולם", ומסיים: הנך רואה בעליל, שבזכות החסד נולדו לו בנים, וכאשר נסתלקה מדת החסד, התחילה מדת הדין תיכף להתגבר עליו...

* * *

את העני עמד (משפטים כב, כד)

וכך מפרש הרבי ר' יחזקאל מקוזמיר את הפסוק בתהלים:
"כי צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו פנימו",

אוהב הקב"ה מעשי צדקה בשעה שהמקבל אינו מתבייש ומסוגל הוא להביט ישר בפניו של הנותן...

* * *

רבי מרדכי הכהן, תלמידו של רבי ישראל די-קוריאל,

דורש (בספרו "שפתי כהן") כתוב שלפנינו כמין חומר:

אליבא דאמת מוטב הי' לעולם בלא כסף, שכן אין לך פוגם ומשחית כמותו את הבריות, אבל "אם כסף", אם כבר נוצר הכסף, ומוכרחים בני אדם להשתמש בו, אז "תלוח את עמי", תנצל את מציאותו לדברים טובים...

* * *

אומר רבי אלעזר רוקח אב"ד אמסטרדם:

"אם כסף תלוח", "את העני", "עמד". פירוש: לפיכך עליו להלוות לו, משום שכספו של העני מצוי בידך. הכסף אינו אלא פקדון בידי העשיר, אשר הפקיד אצלו הקב"ה על מנת לשמור עליו ולתמוך בעניו.

שכר משפטים - פרק י"ח **ועונש** **לא**

* * *

ואנשי קודש תהיון לי (משפטים כב, ל)

כותב רמב"ן בפירושו לתורה:

אין סיבת האיסורין כלל בנאכלים, רק טהרה בנפש שתאכל דברים נקיים, שלא יולידו עובי וגסות בנפש. אמר הקב"ה לישראל: "ואנשי קודש תהיון לי", כלומר, אני חפץ שתהיו אנשי קודש למען תהיו ראויים לי לדבקה בי, שאני קדוש, לפכך לא תגעלו נפשותיכם באכילת דברים המתועבים.

* * *

טרפה לא תאכלו (משפטים כב, ל)

אומר רבי אהרן הלוי מברצלונא, בספר החינוך:

בהיות בגוף שום הפסד מאיזה ענין שיהי, תתבטל פעולת השכל כפי אותו הפסד, ולכן הרחיקתנו תורה מכל דבר שגורם הפסד לנו כדי שלא יינזק שכלנו.

ואף שיש במאכלות אסורות אשר לא נודע לנו, אף לא לחכמי הרפואה, אל תתמה עליהם, כי הרופא הנאמן שהזהירנו בהם, חכם יותר ממך ומהם.

כמה סכל ונבהל מי שחושב שאין לו בדברים נזק או תועלת אלא במה שהשיג הוא.

* * *

רבי אברהם ן' עזרא מציין בחיבורו אבן עזרא על התורה:

ר' משה הכהן אמר, כי הטריפה קשה מהנבילה, כי יש בטריפה כדמות סם רע שיזיק תולדות האדם, על כן לא התיר לגר אשר בשעריך או לימכר כמו בנבילה.

* * *

ושם אלהים אחרים לא תזכירו (שמות כג, יג)

כתוב ב"באר משה" שחיבר רבי משה יחיאל מאוז'רוב:

עיקר החיוב המוטל על בר ישראל, לקיים מצוות ה' אך ורק כדי למלאות רצונו יתברך, ולא לשום סיבה אחרת. וזהו שאומר: "ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו", שמרו את כל מצוותי אך ורק בגין אמירתי, כי אם תכוונו לטעם אחר הרי זו בחינת "אלהים אחרים" - עובד את עצמו, את שכלו האנושי...

וכבר אמר החסיד בעל "חובת הלבבות": העובד את ה' לשם איזו פני' עצמית, כבוד או ממון ושאר דברים, הריהו גרוע מעובד הצלמים. כי הלה עובד רק בשיתוף עם אחד, בעוד שזה עובד לאלפי-אלפים, היום בשביל סיבה זו ומחר בשביל זו...

* * *

כל אשר דיבר ה' נעשה (משפטים כד, ז)

המגיד מקאזשניץ הי' אומר:

דוד המלך התפלל: "אשרי איש שישמע למצותיך", משמע, שצריך להקשיב ולשמוע מה שאומרת המצוה עצמה בשעה שמקיימין אותה בכוונה טהורה לשם שמים. והוא הענין של "נעשה ונשמע" אשר מתקיים תמיד. וזו סגולתו של עם הקודש. כשעושים מצוה ומקיימין "נעשה", זוכים בזכות זו ל"נשמע", ושומעין את קול ה' הגנוז בכל מצוה ומצוה.